ԵՐԵՒԱՆԻ

ՀԱՅՈՑ ՀՈԳԵՒՈՐ ԹԵՄԱԿԱՆ ԴՊՐԱՆՈՑԻ

ՏԵՂԵԿԱԳԻՐԸ։

373
Ե-64

ԵՐԵՒԱՆ

Տպարան Այվազեանց և Նազարեանց

1909

1 - MAR 2010

ԵՐԵՒԱՆԻ

ՀԱՅՈՑ ՀՈԳԵՒՈՐ ԹԵՄԱԿԱՆ ԴՊՐԱՆՈՑԻ

ՏԵՂԵԿԱԳԻՐԸ։

09 APR 2013

51.3 Ա
17866

8521-57

1906—907 ՈՒՍ. ՏԱՐԻ.

1906—907 ուս. տարուայ սկզբում նորեկ աշակերտների քննութիւներից առաջ դպրոցում կային ընդամենը 295 աշակերտ*)։

Սեպտեմբերի 13-ին սկսուեցին վերաքննութիւնները, իսկ նոյն ամսի 15-ին նորեկների քննութիւնները։

117 խնդրատուներից յաջող քննութիւն տուին և ընդունուեցին 75 հոգի։

Այսպիսով ուս. տարուայ սկզբում աշակերտների ընդհանուր թիւն էր 370։ Այդ թուից տարուայ ընթացքում պակասել են 72 հոգի։ Ուրեմն ուս. տարուայ վերջը դպրոցում կային ընդամենը 298 աշակերտ։

1906—907 ուս. տարում դպրոցում կային 6 հիմնական և 2 պատրաստական դասարաններ։ Հիմնականներից Ա. դասարանն ունէր 1 զուգընթաց բաժին. Բ. և Գ. պատրաստականներն ունէին մի մ

---

*) Այս թուի մէջ չեն հաշուած երկու Ա. նախակրթարաններում մնացած աշակերտները, որոնց թիւը 24 էր և որոնք Ա. նախակրթարանը փակուելուց յետոյ յանձնուեցին Նոնքի ուսումնարանին։

զուգընթաց։ Յիշեալ դասարանների մէջ աշակերտները զետեղուած էին հետեւեալ կարգով (տարուայ վերջը).

Բ. պատր. հիմն. և զուգ. բաժիններում	57 հոգի։
Գ. ,, ,, ,, ,, ,,	56 ,,
Ա. Դասարանի հիմն. և զուգ բաժ.	76 ,,
Բ. դաս. . . .	57 ,,
Գ. դաս. . . .	20 ,,
Դ. դաս. . . .	13 ,,
Ե. դաս. . . .	7 ,,
Զ. դաս. . . ,	12 ,,

Գումար 298 աշակերտ.

Սոցանից թոշակ վճարողներն են .	239 հոգի
Ձրիները	59 ,,

Գաղափար տալու համար, թէ որտեղացիք էին մեր աշակերտները, առաջ ենք բերում հետեւեալ վիճակագրական տեղեկութիւնները.

Տաճկահայքից . . .	17 հոգի.
Պարսկաստանից . .	5 ,,
Ալէքսանդրապօլցի . .	9 ,,
Կարսեցի : . .	5 ,,
Հ. Նախիջևանցի . . .	2 ,,
Ն. Բայազիտցի . . .	4 ,,
Օրդուբադցի . . .	1 ,,

Սուխումցի . . .	3 ,,
Երևանցի (որից 19 Նորքեցի) .	122 ,,

Երևանի Նահանգի գիւղերից.

Ալափարսցի . . .	10 ,,
Առինջեցի . . .	8 ,,
Քանաքեռցի . . .	8 ,,
Վաղարշապատցի . . .	8 ,,
Ապարանցի . . .	6 ,,
Բաշգիւղցի . . .	6 ,,
Նորագաւթցի . . .	5 ,,
Բջնեցի . . .	3 ,,
Ջառեցի . . .	3 ,,
Կարփեցի . . .	3 ,,
Դարաչիչակցի և Մաքրավանքցի .	5 ,,
Փարաքարցի . . .	3 ,,
Քեօրփալուեցի . . .	3 ,,

ԾՆՈՂՆԵՐԻ ԿՈՉՈՒՄԸ.

Ըստ ծնողների կոչման՝ աշակերտները բաժանւում էին հետեւեալ կարգերի.

1) Արհեստաւորների որդիք .	78 հոգի.
2) Վաճառականների և մանրավաճառ.	42 ,,
3) Հոգևորականների . .	19 ,,
4) Ստորին ծառայողների .	8 ,,

5) Երկրագործների և այգեգործների 57 ,,
6) Ուսուցիչների . . 3 ,,
7) Անգործների . . 24 ,,
8) Մշակների, ծառաների, ժամկոչի,
մուրացկանի, պահապանի, բանուորի 26 ,,
9) Հայր չունեցողներ . . 40 ,,

ԱՇԱԿԵՐՏՆԵՐԸ ԲՆԱԿՒՈՒՄ ԷԻՆ ԵՐԵՒԱՆՈՒՄ.

1) Աստաֆեան փողոցում . . 56 հոգի.
2) Կոնդում . . . . 31 ,,
3) Ցարսկաեայ փողոցում . . 26 ,,
4) Նազարովսկայեայ . . . 25 ,,
5) Մալեարնաեայ . . . 22 ,,
6) Զօրավարի եկեղեցւոյ մօտ . 18 ,,
7) Կաթուղիկէ եկեղեցւոյ մօտ . 16 ,,
8) Նորքում . . . . 16 ,,
9) Նոր եկեղեց. փողոցում . . 12 ,,
10) Բէհբուդեան ,, . . 14 ,,
11) Սուլթանսկաեայ ,, . . 11 ,,
12) Սլոբոդկում . . . . 8 ,,
13) Քանաքեռում. . . . 8 ,,
14) Շահար թաղում . . . 7 ,,
15) Դոկտորսկաեայ . . . 6 ,,
16) Բերդի փողոց. . . . 5 ,,
17) Շէնթաղում . . . . 8 ,,

ԱՇԱԿԵՐՏՆԵՐԻ ԱՌԱՋԱԴԻՄՈՒԹԻՒՆԸ.

Դասարաններ.	Աշ. թիւը	Փոխադ-րուածներ	Վերաքն-նուած են	Մնացին
II նախ. հիմն. և զուգ. .	57	29	14	14
III նախ. հիմն. և զուգ. .	56	30	12	14
I դաս. հիմն. և զուգ. .	76	33	28	15
II դաս.	57	28	18	11
III դաս.	20	13	7	—
IV դաս.	13	6	7	—
V դաս.	7	7	—	—
VI դաս.	12	12	—	—
	298	158	86	54

Այսպիսով դպրոցի 298 աշակերտներից փոխադրուել և աւարտել են 158 հոգի, այսինքն . 53%
Մնացել են 54 ,, ,, . 18%
Վերաքնն.» 86 ,, ,, . 29%

ԴՊՐՈՑԱԿԱՆ ՊԱՐԱՊՄՈՒՆՔՆԵՐ ԴԱՍԵՐԻՑ ԴՈՒՐՍ.

Հաշուետարում կայացել են բազմաթիւ աշակերտական պարապմունքներ դասերից դուրս։ Այդ պարապմունքների մեծ մասը վերաբերում էր հայոց լեզուին և գրականութեան, պատմութեան և բնագիտութեան։ Վերոյիշեալ պարապմունքների մեծագոյն մասը կայացել է ուսուցիչ Պ. Պ. Քուշմանեանի ղեկավարութեամբ։ Գրական երեկոների նիւթ կազմել են հետևեալ խնդիրները.

1) Աշխարհաբարի գործածութիւնը մինչև Նազարեան և Աբովեան.
2) Գրաբարի և աշխարհաբարի պայքարը և աշխարհաբարի յաղթանակը.
3) Գամառ Քաթիպան իբրև բանաստեղծ.
4) Գամառ Քաթիպայի և Միք. Նալբանդեանի գաղափարները „հիմի էլ լռենք, հիմի էլ խօսենք, Հայկ ու Լևոնին մոռանանք և յիշենք“ ոտանաւորների մէջ.
5) Աւետիս Ահարոնեանի գրական ուղղութիւնը իւր երկերի մէջ.
6) Միք. Նալբանդեանի կենսագրութիւնը (գործունէութիւնը).
7) Ստ. Նազարեանի կենսագրութիւնը և գործունէութիւնը.
8) Խաչ. Աբովեան և իւր „Վէրք Հայաստանին.“
9) Օտար լեզուների ազդեցութիւնը Հ. լեզուի վերայ.
10) Յով. Յովհաննիսեանի և Աւ. Իսահակեանի բանաստեղծութեան տարբերութիւնը.

ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԻՒՆՆԵՐ.

Այս 1906—907 ուս. տարուայ ընթացքում դպրանոցում աշակերտները դիմել են բժշկին 143 անգամ հետևեալ հիւանդութիւնների համար.

1) Շնչառութեան գործարանների հիւանդ. 16
2) Ստամոքսային և աղիքների հիւանդ. . 22
3) Մալարեայ 27
4) Արեան պակասութիւն . . . 7
5) Նեարդային հիւանդութիւններ . . 4
6) Գլխացաւ (Hemicrania) . . 3
7) Մաշկի հիւանդութիւններ և վէրքեր . 23
8) Աչքի հիւանդութիւններ . . 13
9) Ականջի 8
10) Քթի 5
11) Ինֆլուէնցիա 9
12) Ռևմատիզմ 6

Գ Ր Ա Դ Ա Ր Ա Ն.

Ինչպէս յայտնի է, դպրոցիս գրադարանի մեծագոյն մասը գտնւումէ հին շինութեան մէջ, իսկ ներկայ շինութեան մէջ գտնւումեն սահմանափակ թւով գրքեր, որոնց համար կազմուած է առանձին ցուցակ,

Գրադարանապետի հաշուից երևում է, որ այս շինութեան մէջ եղել են տարուայ սկզբում 1244 կտոր հայերէն և ռուսերէն գրքեր։ Այդ գրքերից աշակերտները օգտուել են հետևեալ կերպով.

VI	Դասարանի	12	աշակերտ	տացել են	120	գիրք.
V	,,	7	,,	,,	120	,,
IV	,,	14	,,	,,	165	,,
III	,,	20	,,	,,	183	,,
II	,,	60	,,	,,	373	,,
I	հիմն. ,,	53	,,	,,	224	,,
I	զուգ. ,,	30	,,	,,	195	,,

Այդպիսով բոլոր աշակերտները տարուայ ընթացքում վերցրել են 1380 գիրք։

Դպրոցի ուսուցչանոցի համար ստացուել են հետեւեալ պարբերական հրատարակութիւնները.

«Ազգագրական հանդէս», «Բազմավէպ», «Լումայ», «Հանդէս ամսօրեայ», «Մշակ», «Մուրճ», «Ժամանակ», «Հասկեր», «Вѣстникъ воспитанія», «Русскія вѣдомости», որոնցից «Հասկեր»-ը դպրոցի աշակերտների համար։

1906—907 ՈՒՍ. ՏԱՐ. ՇՐՋԱՆԱՒԱՐՏՆԵՐԸ.

1) Ասլանեան Ռուբէն . . Երեւանցի
2) Բայբուրչեան Լուսեղէն . . Ն. Նախիջ. մեծ Սալա գիւղից
3) Թառումեան Բուրթել . . Երեւանցի
4) Թարվերդեան Պերճ . . Ներքին Ղույլասարցի
5) Յարութիւնեան Կարապետ. Մշեցի (Տաճկ.)
6) Յովհաննիսեան Սարգիս . Դաշալթեցի (Շուշու գաւառ)
7) Շիրինեան Հրաչեայ . . Դիլիջանեցի (Ալեք. գաւ.)

8) Տէր Համազասպեան Արմենակ Ղշլաղցի (Փամբակ)
9) Տէր Ղազարեան Հայկ . . . Երեւանցի
10) Տէր Մատթէոսեան Մատթէոս Նորքեցի
11) Տէր Յակոբեան Պետրոս . . Ջայլուեցի
12) Տէր Յովակիմեան Մամիկոն . Կարփեցի (Էջմ. գաւառ)

Գաղափար տալու համար, թէ ի՞նչպէս են յաճախել դասերին ուսուցիչները, առաջ եմ բերում հետեւեալ աղիւսակը, որից երեւումէ, թէ մեր դպրոցի ուսուցիչները Սեպտեմբերից սկսած՝ քանի՞ դաս պէտքէ պարապէին, ո՞րքան դասեն բաց թողել և այլն։ Տեղեկութիւնները առաջ են բերուած ամբողջ տարուայ նկատմամբ, դասեր բաց թողնելու պատճառներն եղել են՝ հիւանդութիւնը, ընտանեկան գործերը, դասարան կանչուելը և այլն։

№	Ուսուցիչների ազգանունները.	Որքան դաս պէտք է պարապէր .	Աւելորդ պարապած դասերի թիւը	Չը պարապած դասերի թիւը	Չը պարապած դասերի թիւը արտայայտած %
1	Բալաղեան Սամուէլ.—տեսուչ	284	—	32	11,3
2	Շեկլովնիկեան Սարգիս . .	627	—	8	1,3
3	Զուբարեան Պօղոս	462	—	20	4,3
4	Մնացականեան Տրդատ . .	472	—	45	9,5
5	Արագեան Բագրատ . . .	560	—	9	1,6
6	Թադէոսեան Յովհաննէս . .	506	1	29	5,7

7	Սմբատեան Սմբատ . . .	496	—	8	1,6
8	Տէր Մարուգեան Արշակ . .	300	32	—	—
9	Բաբայեան Առաքել . . .	399	—	—	—
10	Յակոբեան Ներսէս . . .	498	—	3	0,6
11	Քիւշմանեան Պատուական .	516	34	44	1,9
12	Աբրահամեան Ռուբէն . .	290	—	5	1,7
13	Տէր Գաբրիէլեան Սարգիս .	485	—	8	1,6
14	Տէր Սարգսեան Մակար . .	100	—	11	11
15	Տէր Սահակեան Մկրտիչ . .	300	—	2	0,6
16	Տէր Մինասեան Գէորգ . .	198	—	11	5,5
17	Տէր Մկրտչեան Արշաւիր . .	394	—	14	3,5
		6887	67	249	27

Սոյն աղիւսակից երեւումէ, որ բոլոր ուսուցչները տարուայ ընթացքում պէտքէ պարապէին ընդամենը 6887 դաս, իսկ պարապելեն ընդամէնը 6705 դաս, այդպիսով ամբողջ տարուայ ընթացքում 182 դաս մնացելեն ազատ, որը կազմում է դասերի ընդհանուր թուի $2{,}7^{0}/_{0}$.

ՓՈՐՁՆԱԿԱՆ ԴԱՍԵՐ.

Համաձայն Մանկավարժական ժողովի որոշման՝ VI դասարանի աշակերտները տուին մի շարք փորձնական դասեր դպրոցիս նախակրթարաններում։ Իւրաքանչիւր փորձնական դաս տրւումէր նախօրօք նշանակած նիւթի մասին ուսուցչի ղեկավարութեամբ,

դասին ներկայ էին լինում VI դասարանի միւս աշակերտները։ Դասից յետոյ լինում էին վիճաբանութիւններ դասի առաւելութիւնների և պակասութիւնների մասին։ Այդպիսի դասեր եղան թւով 150 և անօգուտ չանցան նորաւարտների համար։

Մայիսի 2-ին սկսուեցին էքստերների և քահանայացուների քննութիւնները, որոնք տևեցին մինչև ամսոյս 20-ը.

Էքստերներից յաջող քննութիւն տուին և ստացան վկայականներ

Տէր Յովակիմեան Վահան
Յովհաննիսեան Մատթէոս
Մահտեսի Այվազեան Սուրէն։

Հաշուետարում, ինչպէս յայտնի է հոգաբարձութեան, զգալի ծրագրային փոփոխութիւններ տեղի ունեցան. հայոց լեզուից գրաբարի դասերը նշանաւոր կերպով պակասեցան և գերիշխող նշանակութիւն ստացաւ աշխարհաբար լեզուն. լայնացրուեց մաթեմատիքական և բնագիտական առարկաների ծաւալը. մի քանի նոր առարկաներ մտցուեցան. այնէ՝ քիմիան, Ֆիզիքական աշխարհագրութիւնը, նաև մասամբ եռանկիւնաչափութիւնը։ Շնորհիւ այս փոփոխութիւնների հնարաւոր եղաւ մանաւանդ մաթեմատիկայից անցնել անհամեմատ աւելի շատ, քան նախկին տարիներում. օրինակ երկրաչափութիւնից ուսուցիչը անցել է VI

դասարանում ոչ միայն պլանիմետրիան, այլև ստերեոմետրիան, իսկ հանրահաշւից անցել է նոյնպէս լայն ծրագիր և աւարտել է դասընթացքը անցնելով քառակուսի հաւասարութիւնները և լօգարիթմները։

Ուսուցչական խումբը իւր պարտականութիւնները ամբողջ տարուայ ընթացքում կատարել է ըստ մեծի մասին բարեխղճօրէն. բաց թողած դասերի թիւը, ինչպէս տեսանք վերոյիշեալ աղիւսակից՝ կազմումէ ընդհանուր թուի 2,7%, որը շատ փոքր է (համեմատած Կովկասի միւս միջնակարգ դպրոցների վերաբերմամբ հանած նոյն թուի հետ)։ Մանկավարժական ժողովը իւր գործը վարել է տարուայ ընթացքում կատարելապէս խաղաղ և առանց անախորժ միջնադէպքերի։

Սակայն պէտք է ասել, որ վարչութեան գլխաւոր հոգսը ամբողջ տարուայ ընթացքում եղել է աշակերտների վարքը. վարչութիւնը երկիւղ էր կրում, որ չիցէ թէ մեր միւս միջնակարգ դպրոցներում եղած անվերջանալի խռովութիւնները և յուզմունքները արձագանք գտնեն մեր աշակերտների մէջ ևս։ Նամանաւանդ — հնարաւոր էր, որ վերոյիշեալ դպրոցներում տեղի ունեցած յուզմունքների նկարագրութիւններով յեղյեղւում էր պարբերական մամուլը։ Բարեբաղդաբար մեր դպրոցը խուսափեց ցաւալի երևոյթներից, ուսումնական տարին անցաւ կատարելապէս խաղաղ և, որ գլխաւորն է, աշակերտները ակներև կերպով նուիրուեցին բուն դպրոցական պարապմունքներին։ Հարկ եմ համարում աւելացնել, որ բացի սովորական աշակերտական չա-

րութիւններից, ոչ մի խոշոր անկարգութիւն աշակերտների կողմից տեղի չէ ունեցել տարուայ ընթացքում և ոչ մի աշակերտ չէ արձակուած վատ վարքի պատճառով մանկավարժական խորհրդի կողմից։

Ս. Բալադեան.

20 Մայիսի
1907
Երևան։

ՀԱՇԻՒ
ԵՐԵՒԱՆԻ ԹԵՄԱԿԱՆ ԴՊՐՈՑԻ ԳՐԱԴԱՐԱՆԱՊԵՏԻ
$190^{6}/_{7}$ *ուս. տարուայ.*

Ա.

Գրադարանի գրքերի մեծ մասը գտնուեմէ դպրոցի հին շինութեան մէջ. ուսումնական տարուայ սկզբում գրադարան ուղարկուած է եղել գրքերի միայն մի մասը, այն է՝

— հայերէն գրքեր	925,	ռուս. գրք.	319	ընդամ.		1244
Տարուայ ընթացք. յետ են տաց. ուսուց. և մի աշակ. հայեր. գրք.	5	,,	,,	7	,,	12
Ստացուած են նոր գրքեր . . ,,	34	,,	,,	7	,,	41
Ստաց. են Ձ. և Ե. դաս. աշակերտներից դպրոցի համար ,,	11	,,	,,	1	,,	12
Ընդունուած են գրադարան 1906 թ. պարբերական հրատարակութիւններից՝						
տարուայ սկզբում եղած ամսագրեր ,,	26	,,	,,	4	,,	30
Մինչև 1907 թ. յունուարի 1-ը ստացուած ,,	26	,,	,,	4	,,	30
Ընդամէնը հայերէն գրք.	1027	ռուս.		342	,,	1369

Բացի զորանից տարուայ սկզբում եղել են Դաղբաշեանի բառարանի պրակներ 36
Ստացուել է 6 ընդամէնը 42

1907 թ. պարբերակ. հրատարակութիւններ շարունակումեն ստացուել։

Բ.

$190^{6}/_{7}$ ուս. տ. ընթացքում աշակերտներն օգտուելեն գրադարանից հետևեալ կերպով.

VI դ.—	աշ. թիւը	12.-դ.	ստաց.	12 աշ.—	ընդամէնը ստաց.	120 դ.—	maxim	22 դ.-	միջին հաշւով	10 դ.
V	»	»	7	» 7	»	120	»	35	»	17 »
IV	»	»	14	» 11	»	165	«	38	»	15 »
III	»	»	20	» 20	»	183	»	20	»	9 »
II	»	»	60	» 54	»	373	»	18	»	7 »
I հիմ.		»	53	» 44	»	224	»	9	»	5 »
I զուգ.		»	30	» 26	»	195	»	14	»	8 »
Ընդամէնը			196	» 174	»	1380	»	38	«	9 »

1907 թ. Մայիսի 17. Գրադարանապետ՝ Ռ. Սերահամեան։
Երևան։

ՈՒՍՈՒՑԻՉՆԵՐ	Աւանդած առարկաները	Նախակրթարանն				Դասարաններ							Շաբաթ. դաս. թիւը	Տարեկան ռոճիկ
		Բ. նախ. I	Բ. նախ. II	Գ. նախ. I	Գ. նախ. II	Ա. դաս. I	Ա. դաս. II	Բ. դաս.	Գ. դաս.	Դ. դաս.	Ե. դաս.	Զ. դաս.		
1) Տեսուչ Բալադեան Սամուէլ	Կենդանաբ.					2	2							
	Բուսաբ.								3					
	Մարդակ. և բնախ.									3				
	Փիզիք. աշխ.										2		12	2100 ր.
2) Շէլկովնիկեան Սարգիս	Ռ. լեզու						5	5	4	4	4	4	26	1300 ր.
3) Զուբարեան Պօղոս	Ընդհ. պատմ.								3	2	2	2		
	Հ. պատմ.									2	2	2		
	Եկ. պատմ.											1		
	Ռ. պատմ.										2	1	19	950 ր.
4) Մնացականեան Տրդատ	Գերմաներէն								3	3				
	Թուաբ.					4	4	4					18	840 ր.

ՈՒՍՈՒՑԻՉՆԵՐ	Աւանդած առարկաները	Նախակրթարան: Բ. նախ. I	Բ. նախ. II	Գ. նախ. I	Ա. դաս. I	Ա. դաս. II	Բ. դաս.	Գ. դաս.	Դ. դաս.	Ե. դաս.	Զ. դաս.	Շաբաթ. դաս. թիւ:	Տարեկան ռոճիկ
5) Արազեան Բագրատ	Երկրաչափ.								2	2	2		
	Ֆիզիքա									2	2		
	Քիմիա										2		
	Համրահաշիւ							2	3	2	2		1230 ր.
	Թուաբ.							2					
	Հանքաբ.						2					25	
6) Թադէոսեան Յովհաննէս	Հ. լեզու				5	5							
	Հ. աշխարհ.						2	1					1020 ր.
	Հ. Մատենագր.								2	2	2		(920+100)
Քարտ. մանկ. ժողովի.	Հ. գեղագր.				1	1						21	
7) Սմբատեան Սմբատ	Հ. լեզու	6		6									
	Գրութիւն	2		2									
	Կրօն	2		2								20	760 ր.
8) Տէր Մարուքեան Արշակ Վերակացու.	Ռ. լեզու			6								12	880 ր. (480+400)

ՈՒՍՈՒՑԻՉՆԵՐ	Աւանդած առարկաները	Նախակրթարանն				Դասարաններ						Շաբաթ. դաս. թիւը	Տարեկան ռոճիկ
		Բ. նախ.		Գ. նախ.		Ա. դաս.	Բ. դաս.	Գ. դաս.	Դ. դաս.	Ե. դաս.	Զ. դաս.		
		I	II	I		II							
9) Բաբայեան Առաքել	Ռ. լեզու Թուաբ.	6	6 4									16	640 ր.
10) Յակոբեան Ներսէս	Հ. լեզու Կրօն Գրութիւն		6 2 2									20	760 ր.
11) Քուշմանեան Պատուական	Հ. լեզու Բանահիւս.						5	4	4	3	3 2	21	1030 ր.
12) Աբրահամեան Ռուբէն Վերակաց. և գրադարանապ.	Ընդ. աշխ.				3	3	3	3				12	980 ր.

ՈՒՍՈՒՑԻՉՆԵՐ	Աւանդած առարկաները	Նախակրթարան				Դասարաններ						Շաբաթ. դաս. թիւը	Տարեկան ռոճիկ
		Բ. նախ. I	Բ. նախ. II	Գ. նախ. I	Գ. նախ. II	Ա. դաս.	Բ. դաս.	Գ. դաս.	Դ. դաս.	Ե. դաս.	Զ. դաս.		
13) Տէր Գաբրիէլեան Սարգիս	Կրօն Ռուս. ս. գրոց Քրիստ. վարդապ. Գերմաներէն					2	2	2	2	2 1 3	2 3	21	840 ր.
14) Տէր Սարգսեան Մակար Քարտուղար հոգաբ. և տեսչի:	Գծագրութ.					2						4	785 ր. (120—|—665)
15) Տէր Սահակեան Մկրտիչ	Թուաբ.	4		4								12	480 ր.
16) Տէր Մինասեան Գէորգ Վերակացու	Ռ. լեզու Ռ. աշխ.								3			8	670 ր. 370—|—300
17) Տէր Մկրտչեան Արշաւիր	Ձայնագր. և երգեցող.	2	2 խմ	2 բա	կ	2 տա.	2	2				19	780 ր.

1906-907 Թ.

	Մուտքի տեսակներ	Նախահաշւով		Իսկական		Տարբերութիւն		Ինչ ժամանակի ընթացքում		
		Ր.	Կ.	Ր.	Կ.	Ր.	Կ.	Ամիսներ	Ր.	Կ.
1	Մնացորդ առ 1 Սեպտեմ.	—	—	1504	71	—	—	Մնացեալ .	1504	72
2	Կոնսիստորիայից . . .	4000	—	3197	—	803	—	Մինչ 1 Յուն.	9169	24
3	Մոմավաճառութիւնից .	1500	—	638	—	862	—	Յունուարին	737	06
4	Սրբատեղերից . . .	—	—	—	—	—	—	Փետրուարին	4961	98
5	Թոշակներից	1500	—	2633	—	+1133	—	Մարտին . .	1866	44
6	Տ. Աֆրիկեանի նպաստ.	1000	—	1000	—	—	—	Ապրիլին . .	1973	10
7	Անշարժ կալքերից . .	800	—	351	—	449	—	Մայիսին . .	1769	73
8	Նպաստներ	—	—	—	—	—	—	Յունիսին .	1677	81
9	%% Թայիրեանի կտակի	6000	—	10501	95	+4501	25	Յուլիսին .	1570	72
10	Հրատ. ընկ. գրքերից .	500	—	676	48	+176	48	Օգոստոսին .	1105	—
12	[illegible]									
13	Ներքին փոխառութիւն	—	—	800	—	—	—			
14	Նոյնպէս	—	—	—	—	—	—			
15	Պատահական նպաստներ	700	—	2034	49	+1334	49			
16	Կառավ. գրաւած գում.	—	—	2200	—	—	—			
17	Վաւելքից	—	—	—	—	—	—			
18	Գանձապ. վերց. պարաք	—	—	—	—	—	—			
		19000	—	26335	80	—	—		26335	80

Հերապատւ Հոգաբարձու Յ. Օհանեանց

Անդամք:
Կարապետ Կամսարական
Գ. Ամիրեանց
Ս. Մելիքեանց
Յովսէփ Արղութեանց
Պ. Կանդուրալեանց

1906-907 Թ.

	Ելքի տեսակներ	Նախահաշւով Ր.	Նախահաշւով Կ.	Իսկական Ր.	Իսկական Կ.	Տարբերութիւն Ր.	Տարբերութիւն Կ.	Ինչ ժամանակի ընթացքում Ամիսներ	Ր.	Կ.
1	Տեսչի և ուսուցչաց ռոճ.	15924	48	17458	72	+1534	24	Մինչև 1 Յուն.	10702	34
2	Ծառաներին	468	—	436	—	−32	—	Յունուարին	1501	48
3	Տների վարձ	975	—	1216	36	+241	34	Փետրուարին	1639	46
4	Գրքեր. հրատար. և այլն	300	—	336	73	+36	73	Մարտին	2487	87
5	Դպրոցի նորոգութեան	—	—	—	—	—	—	Ապրիլին	2465	09
6	Վառելիքի	400	—	317	55	−82	45	Մայիսին	1602	48
7	Ֆիզիք. կաբինետի	200	—	—	—	—	—	Յունիսին	2761	11
8	Ուսումն. պիտույք. և կայք	—	—	103	55	+103	55	Յուլիսին	1676	49
9	Գաւառական հոգաբարձ.	150	—	181	—	+31	—	Օգոստոսին	55	76
10	Ղարաք. գ. և Երևանի գիմ.	—	—	500	—	—	—	Մնացեալ	1443	72
11	Բժշկի ծախս	—	—	75	35	—	—			
12	Պատահական նպաստներ	100	—	171	74	+71	74			
13	Արամեկլեքեանի հոգեհ.	—	—	50	—	—	—			
14	[illegible]			116	12					
16	Վճարած պարտք	—	—	2169	17	—	—			
17	Մոմի վճարած	—	—	—	—	—	—			
18	Անսպասելի ծախսեր	482	52	93	74	−388	78			
19	Ջրացցի նորոգութեան	—	—	—	—	—	—			
20	Իրաւաբանի ծախք	—	—	—	—	—	—			
21	Կենսաթոշակ Պալեանի	—	—	—	—	—	—			
22	Պարտք Մելիք-Ադամալ.	—	—	—	—	—	—			
23	Կուածոյ գործակ. ռոճ.	—	—	—	—	—	—			
24	Նախկ. տար. պարտք վճ.	—	—	—	—	—	—			
25	Դպրոցապատ. տ. գր. ապ.	—	—	473	66	—	—			
26	Պատրաստ. դրամարկղ.	—	—	1443	70	—	—			
		19000	—	26335	80	—	—		26335	80

Հերթապահ Հոգաբարձու Յ. Օհանեանց

Անդամք
- Կարապետ Կամսարական
- Ա. Մելիքեանց
- Յովսէփ Արղութեանց
- Գ. Ամիրեանց
- Պ. Կանդուրալեանց

1907—908 ՈՒՍ. ՏԱՐԵՇՐՋԱՆԻ.

1907—908 ուս. տարին սկսուեց վերաքննութիւններով սեպտ. 4-ին և տևեց մինչև մայիսի վերջը։ Վերաքննութիւնները վերջացան սեպտեմբերի 8-ին, քննութիւններին ներկայացել էին 86 վերաքննուողներից միմիայն 62-ը, դրանցից փոխադրուեցին հետևեալ դասարան 45 հ., մնացին 16, արձակուեց մի հոգի երրորդ տարին մնալու պատճառով։

Նորեկների քննութիւններն սկսուեցին աւելի ուշ, քան թէ մանկավարժական ժողովն էր ցանկանում. պատճառն այն էր, որ հոգաբարձութիւնը յայտարարել էր, որ նորեկների խնդիրներն ընդունւում են մինչև սեպտեմբերի 10-ը։ Այդ ժամանակ պարզուեց, որ խնդրատուների թիւը հասնում է 210-ի և որ հոգաբարձութիւնը կամ պէտք է բոլորովին դադարեցնէր նորեկների ընդունելութիւնը և բոլոր խնդրատուներին մերժէր, կամ թէ պէտք է դպրոցի տեղը փոխէր, որովհետև նրա համար վարձուած երկու շինութիւնները—Այդինեանի և Վարդանեանի տները—չէին կարող տեղաւորել նոյն իսկ մեր աշակերտներին, ապա ուրեմն նորեկների ընդունելութեան խնդիր էլ չը պիտի լինէր։ Բացի այդ հոգաբարձութեան առաջ դրուեցաւ մի այլ հանգամանք. շնորհիւ դպրոցական շէնքի նեղութեան և անյարմարութեան, նա

չը պիտի կարողանար նոյն կազմ ուսուցչներով լրացնել դասարանների աշակերտների թիւը մինչև նորմալ քանակութիւնը (40)։ Այդ բոլորն աչքի առաջ ունենալով, հոգաբարձութիւնը որոշեց տեղափոխել դպրոցն իր նախկին շինութիւնը, բայց որովհետև հին շինութիւնն անպատրաստ էր և նորոգութիւնների մեծ կարիք կար, ուստի ուսումն սկսուեց բաւական ուշ, այնէ՝ սեպտեմբերի 26-ին։ Դպրոցի մի քանի դասարանները տեղաւորուած էին այդ ժամանակ առաջնորդարանի շինութեան մէջ և տեղափոխուեցին դպրոցի շինութիւնը միմիայն հոկտեմբերի վերջին։ Այդ հանգամանքը և նստարանների պակասութիւնը բաւականաչափ խանգարեցին կանոնաւոր դասաւանդութեան տարուայ սկզբում (մի քանի դասարաններում այդ պատճառով մինչև նոյեմբերի սկիզբը գրաւոր աշխատանքներ չը կարողացանք ունենալ)։

Խնդրատուների թիւը տարուայ սկզբին հասաւ 233-ի, որոնցից ընդունուեցին միմիայն 117 հոգի. Մանկավարժական ժողովը նորեկներից ստիպուած էր ընդունել միմիայն լաւերին և այդ պատճառով նրանք ենթարկուեցին մրցութեան—կօնկուրսի։ Դրա շնորհիւ նորեկ աշակերտների մեծ մասը լաւ պատրաստուած էին և տարուայ ընթացքում լաւ սովորում էին, մանաւանդ բարձր դասարաններում ընդունուածները։ Գաղափար կազմելու համար թէ ինչպէս են կազմուել դասարանները, քանի աշակերտ է եղել տարուայ սկզբին և վերջը, ինչպէս են առաջադիմել աշակերտները՝ բերում եմ ստորև հետևեալ ազիւսակները։

Ինչպէս են կազմուել դաս.	III նախ. Հ.	III նախ. Ձ.	I դ. Հ.	I դ. Ձ.	II դ. Հ.	II դ. Ձ.	III դ. Հ.	III դ. Ձ.	IV դ.	V դ.	VI դ.	Ընդամենը
Փոխադրուածներ	21	27	18	18	26	21	18	19	16	12	7	213
II տարի մնացած.	3	6	8	10	—	17	2	2	1	—	—	49
Նոր ընդունուածն.	18	12	14	18	18	10	8	5	16	3	3	125
Ընդամենը	42	45	42	46	44	47	28	26	33	15	10	378

Ուրեմն նորեկները կազմել են այս տարուայ աշակերտների 33%, մնացողները 11%, իսկ փոխողները 56%, նորեկների մեծ մասը մտել է փոքր դասարանները։

Նոր խնդրատուներ	III նախ. Հ.	III նախ. Ձ.	I դ. Հ.	I դ. Ձ.	II դ. Հ.	II դ. Ձ.	III դ. Հ.	III դ. Ձ.	IV դ.	V դ.	VI դ.	Ընդամենը
Խնդր. թիւր սեպ.	48	—	60	—	57	—	23	—	13	17	15	233
,, ,, յունվ.	4	—	4	—	4	—	5	—	4	—	—	21
Ընդամենը . .	52	—	64	—	61	—	28	—	17	17	15	254
Ընդունուած. թիւր	12	18	14	18	18	10	8	5	16	3	3	125

Այսպիսով նորեկ խնդրատուների թիւը տարուայ ընթացքում հասել է 254, որոնցից ընդունուել են 125 հ. կամ մօտ 50%։ Խնդրատուների մեծագոյն մասը եղել է փոքր դասարանների համար (մինչև III), այնէ 177 հոգի, կամ մօտ 70%։

Թէ ինչ փոփոխութիւններ են տեղի ունեցել դասարանների կազմի մէջ տարուայ ընթացքում և ինչ առաջադիմութիւն են ունեցել աշակերտները տարուայ վերջը, երևում է ստորև դրուած աղիւսակից. համեմատութեան համար ես (քաղե-

լով դպրոցի գործերից) բերում եմ մի շարք թւեր նաև նախկին տարիների համար, սկսած 1903–904 թւից։

Պէտք է նկատել, որ II և III դասարանների համար զուգընթացներ բացուեցին միմիայն ներկայ տարում, վերջին հինգ տարիների ընթացքում այդ դասարանների համար զուգընթացներ չը կային։ Ուրեմն այս տարի դպրոցն ունեցել է մի հիմնական և մի զուգընթաց III նախակրթարան, վեց հիմնական դասարաններ (I, II, III, IV, V և VI) և երեք զուգընթացներ I, II, III դասարանների համար, ընդամէնը 11 դասարան։

Դասարաններ		Ուս. տար. սկզբում կար աշակերտ. 1903/904	1904/905	1905/906	1906/907	1907/908	Ուս. տ. սկզբ. հեռացել կամ արձակվել են 1903/904	1904/905	1905/906	1906/907	1907/908	Ուս. տ. վերջ[ին] աշակեր[տ.] 1903/904	1904/905	1905/906	1906/907	1907/908
I նախ.	հ.	39	46	39			6						41	30		
	գ.	35	46	39			1						38	36		
II նախ.	հ.	40	35	40	23		5			2			30	37	2[illegible]	
	գ.	38	35	38	38		3			4			32	33	3[illegible]	
III նախ.	հ.	29	42	46	35	42	7			4	3		40	43	31	38
	գ.	32	42	28	27	45	6			4	4		42	28	23	42
	գ.	32					3									
I դաս.	հ.	28	35	39	56	42	3			7	2		33	35	19	10
	գ.	25	35	32	31	46	2			5	2		30	29		41
II դաս.	հ.	23	35	39	61	44	[illegible]			4			25	30	57	41
	գ.					47					3					41
III դաս.	հ.	27	17	17	20	28					4		13	15	20	21
	գ.					26					1					25
IV դաս.		18	25	8	15	33	1			2	3		22	8	13	30
V դաս.		17	17	16	7	15					2		17	16	7	13
VI դաս.		22	16	9	12	10	1						16	9	12	10
Ընդամենը.		**424**	**427**	**390**	**370**	**378**	**58**	**44**	**43**	**72**	**25**	**366**	**383**	**348**	**298**	**354**
%																
III + IV + V + VI		82	75	50	54	112							58	48	52	102
% ընդհ. թւի		19%	17%	13%	14%	29%							15%	13,5%	17%	29%

Դասարաններ		Փոխադրւողներ 1903/904	1904/905	1905/906	1906/907	1907/908	Մնացողներ 1903/904	1904/905	1905/906	1906/907	1907/908	Վերաքննւողներ 1903/904	1904/905	1905/906	1906/907	1907/908
I նախ.	հ.	16	24	19			9	8	11			8	9			
	գ.	21	11	21			5	13	13			8	9			
II նախ.	հ.	19	9	22	13		11	10	12	5		5	7		3	
	գ.	18	9	18	16		7	10	12	7		10	9		11	
III նախ.	հ.	10	13	23	15	27	9	14	13	8		3	12		8	15
	գ.	13	13	14	15	28	7	14	8	4		6	13		4	10
	գ.	16					8					5				
I դաս.	հ.	11	7	13	21	23	7	14	8	9	6	6	10	12	19	11
	գ.	10	8	13	12	20	7	19	6	5	4	6	9	9	9	20
II դաս.	հ.	8	6	11	28	30	8	12	12	11	5	7	7	6	18	9
	գ.					26					5					13
III դաս.	հ.	10	7	7	13	10	6	5	2		5	11	1	3	7	9
	գ.					18					3					4
IV դաս.		3	9	6	6	17	1	5	1		7	13	6	1	7	6
V դաս.		12	17	12	7	8	3		2		2	2		1		3
VI դաս.		18	16	9	12	10						3				
Ընդամենը.		**185**	**152**	**179**	**158**	**217**	**89**	**124**	**100**	**54**	**37**	**93**	**92**	**32**	**86**	**98**
%		50%	40%	16%	53%	61%	24%	32%	28%	18%	11%	25%	24%	9%	28%	28%

Ուրեմն վերջին տարիների ընթացքում աշակերտների մեծագոյն մասը սովորում է եղել փոքր դասարաններում (մինչև III դաս.), այն է, սկսած 1903—904 ուս. տ. մինչև ներկայ ուս. տարին բոլոր 4 ԲԱՐՁՐ ԴԱՍԱՐԱՆՆԵՐԻ աշակերտների թիւը (սկսած III-ից մինչև VI գ.) տարւայ սկզբին 82 (1903—904) չի անցել, որ կազմումէ աշակերտների ընդհանուր թւի 19%, իսկ տարւայ վերջը նոյն իսկ աւելի քիչ։ Եղել են տարիներ, երբ 4 բարձր դասարանների աշակերտների թիւը կազմել է ընդհանուր թւի միմիայն 13%, ասել է թէ՝ թեմական դպրոցը լոկ անունով է եղել միջնակարգ դպրոց, նա աւելի շուտ եղել է ծխական երկդասեան, քան թէ միջնակարգ։ Ներկայ ուսումն. տարում այդ դասարանների աշակերտների թիւը հասաւ տարւայ վերջը 102, որ կազմում է մօտ 29% ընդհ. աշակ. թւի։ Այդ անհամեմատ աւելի բարձր է նախկին տարիների թւից, իսկ ապագայում աւելի ևս կբարձրանայ։ Այդպիսով մի երկու տարուց յետոյ մեր դպրոցի շրջանաւարտների թիւը ևս զգալի կերպով կը բարձրանայ և կարդարացնի հոգաբարձութեան դպրոցի վրայ արած ծախսերը, վերջին տարիների շրջանաւարտներից ամէն մէկի վրայ դպրոցը ծախսել է 2000—2700 րուբլի։

Առաջադիմութեան կողմից ներկայ ուսումնական տարին նոյնպէս բարձր է միւս տարիներից։ Փոխադրուողների ամենաշատ % եղել է այս տարի (61%)։ Եղել են տարիներ, երբ այդ % իջել է մինչև 40-ի (1904—905 թ.), մնացողների թիւն ևս այս տարի համեմատաբար աւելի քիչ է 11%, ամենաբարձր

եղել է 1904—905 թ. 32⁰/₀, 1905—906 թ. 28⁰/₀։

Սակայն վերաքննուողների թիւն այս տարի բաւականին բարձր է 28⁰/₀, նոյնը և անցեալ տարի։ Այդ մասամբ բացատրւում է նրանով, որ III նախակրթարանում այս տարի մենք աշակերտ չենք պահել, այլ բոլոր թոյլերին վերաքննութիւն ենք տուել, որպէս զի հնարաւորութիւն տանք նրանց նախակրթարանները փակելու դէպքում փոխադրուել հետևեալ դասարան և դպրոցից դուրս չմնալ։

Աշակերտների որտեղացի լինելը կարելի է տեսնել հետևեալ աղիւսակից։—

	Երևան և Նորք	ԵՐԵՒԱՆԻ ՆԱՀԱՆԳ							Ղազախի գաւառ	Գանձակի նահ.	Թիֆլիսի նահ.	Բաքուի նահ.	Ախալքալաք.	Տաճկաստան.	Պարսկաստան.	Անյայտ	Ընդհանուր
		Երև. գաւառ	Ն.-Բայազ. գաւառ	Շարուր-Դարալագեազ	Էջմիածն. գ.	Նախիջ. գ.	Ալէք. գ.	Սուրմալու գ.									
III ն. հ.	11+2 ն.	19	1	2	4	—	—	—	—	—	—	1	—	2	—	—	42
III ն. գ.	11+3 ն.	15	1	—	3	4	1	—	—	—	—	—	—	4	1	2	45
I գ. հ.	18+1	13	1	1	2	1	—	1	1	—	—	—	—	1	—	2	42
I գ. գ.	12+9	18	—	1	3	1	—	1	—	2	—	—	—	3	1	—	46
II գ. հ.	9+1	14	2	6	4	2	—	3	—	—	1	—	1	3	—	—	46
II գ. գ.	12+4	12	—	3	2	—	1	1	1	2	—	—	—	2	1	4	45
III գ. հ.	4+2	9	—	—	5	1	—	2	1	—	—	—	—	—	—	4	28
III գ. գ.	8	3	1	7	2	—	2	—	1	—	—	—	—	—	1	1	26
IV դաս.	5+1	7	1	—	6	—	1	2	1	2	—	—	—	1	4	2	33
V դաս.	3+1	3	—	—	1	1	—	1	1	—	—	—	—	1	2	1	15
VI դաս.	4+1	1	—	—	1	—	1	—	—	2	—	—	—	—	—	—	10
Գումար	97+19 116	114	7	20	33	10	6	11	6	8	1	1	1	17	10	17	378
⁰/₀	30⁰/₀	30⁰/₀	4.9⁰/₀	9⁰/₀	2.9⁰/₀	2.5⁰/₀	3⁰/₀	2.5⁰/₀	2.6⁰/₀	—	—	4.4⁰/₀	2.9⁰/₀	4.4⁰/₀	—	—	—

Ուրեմն մեր աշակերտների մեծագոյն մասը գաւառացիներ են, այն է՝ 58⁰/₀.

կամ 201 աշակ. որոնցից Երևանի նահանգի աշակ. կազմում են 53°/₀ (առանց Երևան քաղաքի), Երևանից և Նորքից աշակերտների թիւն է 116 կամ 30°/₀. Տաճկաստանցիների թիւն է 17 կամ 4,4°/₀, Պարսկաստանցիներինը 10 կամ 2,9°/₀:

Ըստ ծնողների պարապմունքների աշակերտները բաժանւում են.

Դասարաններ	Ուրիշ	Անգործներ	Հողագործներ	Այգեգործներ	Արհեստ. (կօշկ., ոսկերիչ, դերձակ, ատաղձագ. և այլն	Բանուորներ, մշակներ, ծառաներ	Մանր և միջակ վաճառակ.	Ծառայողներ, ուսուցիչներ, գրագիրներ	Հոգևորականներ	Անյայտներ
III ն. հ.	5	3	7	3	12	4	4	1	1	2
III ն. գ.	7	3	5	3	12	5	4	3	2	1
I գ. հ.	6	5	8	1	14	1	3	—	2	2
I գ. գ.	3	3	12	1	4	4	8	3	3	5
II գ. հ.	7	3	13	1	4	1	7	2	4	1
II գ. գ.	1	5	9	2	8	3	8	1	1	7
III գ. հ.	2	—	6	—	7	1	3	—	3	6
III գ. գ.	4	1	7	—	6	—	2	—	—	6
IV դաս.	4	1	7	1	3	—	4	3	4	6
V դաս.	4	—	1	1	2	—	—	2	2	3
VI դաս.	—	1	—	—	4	—	2	—	—	3
Ընդամէնը	43	24	75	13	74	19	45	15	22	42
°/₀	11,3	6,3	19,7	3,4	19,7	5	11,4	3,9	6,2	11,3

Այդպիսով հողագործների, այգեգործների, մշակների որդիները կազմում են 182 հոգի, կամ 50°/₀, որբերի և անգործների զաւակները 67 հոգի կամ 18°/₀, մանր և միջին վաճառականների, ծառայողների, հոգևորականների՝ 82 հոգի կամ 21,5°/₀:

354 աշակերտից թոշակաւոր եղել են 274 հոգի կամ 77°/₀, ձրիները 80 հոգի կամ 23°/₀: Թոշակաւորներից չեն բերել մինչև հիմայ իրանց թոշակը 25, որ կազմում է թոշակառուների 6°/₀: 254 թոշակաւոր աշակերտները պիտի վճարէին 3150 ր., վճարել են 2924 ր., մնում է պակաս 129 ր. կամ 4°/₀: Թոշակները բաժանւած էին 6 կարգի, սկսած 6 ր. մինչև 36 ր. եթէ ընդունելու լինենք, որ 24—36 ր. թոշակ վճարողները համեմատաբար աւելի ունևոր աշակերտներն են եղել դպրոցում, կտեսնենք, որ այդպիսիների թիւը դպրոցում հասել է միմիայն 16-ի, որ կազմում է ընդհ. աշակերտների թւի 4,5°/₀:

ԳՐԱԴԱՐԱՆ

Դպրոցի տեղափոխութեան պատճառով աշակերտները չկարողացան տարւայ սկզբից օգտուել գրադարանից, բացի այդ գրադարանի հին ցուցակը անկարգ վիճակի մէջ էր, որ օգտուել նրանից ոչ մի հնարաւորութիւն չկար: Այդ պատճառով հէնց տարւայ սկզբին ես ձեռնարկեցի գրադարանը կարգի բերելու: Պատրաստեցի 1) մի ժապաւինեայ մատեան, որտեղ մտցրած են գրադարանում եղած բոլոր գրքերը (ստուգւած հին մատեանով), 2) պատրաստած և

կազմուած են առանձին այբուբենական շարժական ցուցակ թերթերի վրայ (карточка), որոնցով կարելի կըլինի անմիջապէս գտնել գիրքը, 3) բոլոր գրքերը ըստ բովանդակութեան բաժանուել են մի քանի մասերի և մտցուած են առանձին մատեանների մէջ, որպէս զի կարելի լինի որոշ մասնագիտութեան գիրք հեշտութեամբ գտնել։ Բացի այդ բոլոր գրքերը գնահատուած են (շատ գրքերի համար դրուած են միմիայն մօտաւոր գները) և գները մտցուած մայր մատեանի մէջ։

Ցուցակը կազմելուց յետոյ պարզուեց, որ գրադարանում 1907—908 ուս. տ. սկզբին կար։—

Ինչ տեսակ գրքեր	Գրքերի քանակութիւնը	Գրքերի արժէքը	
		Ր.	Կ.
Հայերէն գրաբար գրքեր	400	394	75
,, աշխարհաբ. գր.	1921	951	1
Ռուսերէն գրքեր . .	1420	888	29
Բառարաններ . . .	117	336	80
Օտար լեզուներով գրքեր	67	34	20
Ընդամէնը	3925	2605	05

Ինչպէս յայտնի է գրադարանի համար այս տարուայ բիւջէի մէջ գումար չըկար յատկացուած, այն ինչ գրադարանում չըկային շատ անհրաժեշտ գրքեր,

որոնց մեծ կարիք էր զգացւում։ Ուսուցչական խումբը գտնէ մասամբ այդ պակասը լրացնելու համար, իր տրամադրութեան տակ եղած գումարներից յատկացրեց գրադարանին 80 ր. և այդ գումարով բերել տուեց հայերէն և ռուսերէն գրքեր։ Բացի այդ դըպրոցի վարչութիւնը գիմեց Պետերբուրգի համալսարանի արևելեան բաժնին և ստացաւ նրանից մի շարք արժէքաւոր հրատարակութիւններ։ Ստացուել են նուէրներ նաև ուրիշ անձնաւորութիւններից ի միջի այլոց և մեր հոգաբարձու Պ. Կանդուրալեանից։ Ընդամէնը գրադարանը 1907—908 թ. ընթացքում հարստացել է

Ռուսերէն գրքեր . . .	86 կտոր	121 ր.	97 կ.
Հայերէն գրքեր և նօտաներ	77 ,,	120 ,,	80 ,,
Օտար լեզուներով գրքեր	1 ,,	1 ,,	50 ,,
Ընդամէնը	243 ,,	244 ,,	27 ,,

Պարբերական հրատարակութիւններից 1907—908 ուս. տար. ստացուել է.—,,Հասկեր‘‘ (աշակերտների համար), ,,Հանդէս ամսօրեայ‘‘, ,,Բազմավէպ‘‘, ,,Русская школа“, ,,Вѣстникъ воспитанія“, ,,Русское богатство“, ,,Մշակ‘‘, ,,Վտակ‘‘ և ,,Русскія вѣдомости“։

Գրադարանում կան մի շարք գրքեր, որոնք անկազմ ձևալով՝ բոլորովին քրքրուել, փչացել են. այդ գրքերը պիտի հանել ցուցակից։ Մի շարք ուրիշ գրքեր նոյն դրութեան կըհասնեն, եթէ չը կազմուեն։ Աւելի լաւ է այդ գրքերը կազմել տալ ամառը, որպէս զի ուս. տար. սկզբին նրանք պատրաստ լինեն։

1907—908 թ. ընթացքում աշակերտները օգտուել են գրադարանից հետևեալ կերպով։

Դասարանները	Միջին թիւը կարդ. գրքերի 1906—907	Միջին թիւը կարդ. գրքերի 1907—908	Քանի՞ն է կարդացել 1906—907	Քանի՞ն է կարդացել 1907—908	Քանի՞ գիրք են կարդացել 1906—907	Քանի՞ գիրք են կարդացել 1907—908	Maximum 1906—907	Maximum 1907—908	Միջին թիւը 1906—907	Միջին թիւը 1907—908	% կարդացողների 1906—907	% կարդացողների 1907—908
III ն. հ.	—	38	—	14	—	30	—	3	—	2	—	35
III ն. գ.	—	42	—	25	—	85	—	6	—	3	—	58
I գ. հ.	30	40	26	30	195	160	14	13	8	5	—	75
I գ. գ.	53	44	44	44	224	334	9	9	5	7	—	100
II գ. հ.	60	44	54	38	373	167	18	9	7	4	—	86
II գ. գ.	—	45	—	42	—	256	—	51	—	6	—	93
III գ. հ.	20	24	20	24	183	132	20	14	9	6	100	100
III գ. գ.	—	26	—	25	—	227	—	16	—	9	—	100
IV դաս.	14	30	11	30	165	420	38	49	15	14	—	100
V դաս.	7	13	7	13	120	298	35	84	17	23	100	100
VI դաս.	12	10	12	10	120	80	22	14	10	8	100	100
Ընդամէնը	196	354	174	298	1380	2189	—	—	9	7	95	83,95

Ուսուցչական խումբը նոյնպէս օգտուել է գրադարանից, թէև համեմատաբար փոքր չափով (կան ուսուցիչներ, որոնք բոլորովին չեն օգտուել)։ Պատճառներից մէկը պէտք է համարել դպրոցի գրադարանի աղքատութիւնը, որի շնորհիւ ուսուցիչներից շատերը ստիպուած անհրաժեշտ գրքերը իրանք են բերել ուրիշ տեղերից կամ թէ գնել են։

Գրադարանից օգտուել են 19 ուսուցիչներից 15 հոգի, վերցրել են 155 գիրք, միջին թւով ամեն մի ուսուցիչը 10 գիրք։

ՖԻԶԻՔԱԿԱՆ, ՔԻՄԻԱԿԱՆ, ԲՆԱԳԻՏԱԿԱՆ ԵՒ ԱՅԼ ԿԱԲԻՆԵՏՆԵՐ։

Դպրոցի ֆիզիքական և այլ կաբինէտներում գործիքները և իրերը շատ անխնամ դրութեան մէջ էին։ Այդ բոլոր եղած գործիքները և իրերը ցուցակագրուած, գնահատուած (մասամբ դպրոցի գործերի հին հաշիւներով և մասամբ մօտաւորապէս) և մտցրւած առանձին ժապաւինեայ մատեանի մէջ։ Բոլոր եղած գործիքները կարգի բերուած, փչացածներից մի քանիսը նորոգուած, իսկ միւսները ցուցակից հանուած և յատուկ պահարաններում դասաւորուած։ Այս տարի ֆիզիքական և այլ կաբինէտները հարստացել են մօտ 400 ր. արժողութիւն ունեցող գործիքներով և իրերով, սակայն այդ կաբինետները դեռ ևս չափազանց աղքատ են և անհրաժեշտ է տարէցտարի նրանց հարստացնել, յատկացնելով ամեն տարի մի որոշ գումար։

Մինչև 1907—908 թ. այդ կաբինէտներում եղել են. ֆիզիքական և քիմիական կաբինետում՝

Գործիքներ և իրեր արժողութեամբ . 622 ր. 55 կ.
Բնագիտական պատկերն. և մօդէլներ 114 ,, 50 ,,
Աշխարհագրական քարտէզներ . . 116 ,, — ,,
Ընդամէնը 853 ր. 05 կ.

Ցուցակագրւած են և առանձին ժապաւինեալ մատենի մէջ են մտցրւած նաև դպրոցում եղած բոլոր շարժական իրերը, կահ-կարասիքը և այլն։ Այդ իրերի արժողութիւնն է (մօտաւոր.) 1494 ր. 02 կ.։

ՈՒՍՈՒՑՉԱԿԱՆ ԽՈՒՄԲԸ.

Ուսուցչական խումբը 1907—908 ուս. տարում բաղկացած էր 19 հոգուց, որանցից բարձրագոյն ուսում ստացածներ եղել են 4, ճեմարանաւարտներ 4 հոգի, գիմնազիա և ռէալական դպրոցներ 5 (որոնցից մէկը ռուսական համալսարանի II կուրսում, իսկ միւսն աւարտել է արտասահմանի առևտրական դպրոցը), Ներսիսեան դպրոցաւարտներ 3 և միացածը այլ դպրոցներ։

Ուսուցիչներն ունեցել են շաբաթական 4-ից— 24 դաս. մէկը 25 դաս։ Թէ ինչպէս են պարապել ուսուցիչները և որքան դաս են բաց թողել՝ կարելի է տեսնել հետևեալ աղիւսակից.

№№	Ուսուցիչների ազգանունները	Շաբաթական դասերի թիւը	Պէտք է պարապ. տար. ընթացք.	Բաց է թողել դասեր	Աւելի է պարապել դասեր	Դրսում պարապել է	Ընդամէնը պարապել է	% բաց թողած դասերի
1	Տիգրան Ադամալեան . .	15	367	—	51	—	417	—
2	Ա. Բաբայեան	4	98	—	15	—	113	—
3	Վահան Գաբինեան . . .	24	588	79		—	509	13,5 %
4	Յովհ. Թադէոսեան . . .	22	539	26	1	—	514	4,7 %
5	Վարդան Մամաջանեան .	20	490	7	—	—	483	1,4 %
6	Գալ. Մամիկոնեան . . .	24	516	12	4	—	508	1,5 %
7	Յովհ. Մէժլումեան . . .	24	588	—	38	—	626	—
8	Ն. Յակոբեան	20	490	3	2	—	489	—
9	Արշ. Յովհաննիսեան . .	6	147	—	—	—	147	—
10	Ս. Շելկովնիկեան . . .	25	612	69	—	—	543	11,0 %
11	Ք. Պալատա	19	465	1	2	—	466	—
12	Սմբ. Սմբատեան . . .	14	346	40	—	—	366	11,2 %
13	Ս. Տէր-Գաբրիէլեան . .	15	367	21	—	—	346	5,6 %
14	Արշ. Տէր-Մարուգեան . .	14	343	7	6	—	342	—
15	Գ. Տէր-Մինասեան . . .	9	220	24	5	—	201	8,2 %
16	Յովհ. Տէր-Միքայէլեան .	4	98	9	9	—	98	—
17	Մկրտ. Տէր-Սահակեան .	12	294	17	—	—	277	5,7 %
18	Մակար. Տէր-Սարգսեան .	4	98	10	—	—	88	10 %
19	Պատ. Քուշմանեան . . .	24	588	14	21	36	595	—
	Ընդամէնը 1907—908 թ.	—	7254	339	145	36	7066	2,5 %
	1906—907 ուս. տար.	—	6887	249	67	—	6705	2,7 %

Համեմատելով այս տարւայ դասերի ընդհանուր թիւը անցեալ տարւայ թւերի հետ, մենք տեսնում ենք, որ այս տարի դասերի թիւը աւելի է եղել անցեալ տարւանից 367 դասով, թէև տարին աւելի ուշ

է սկսել։ Այդ մասամբ բացատրւում է նրանով, որ անցեալ տարի զուգընթացներ ունեցել են նախակրթարանները և I դասարանը, իսկ այս տարի նախակրթարանները և 3 հիմն. դասարաններ, որտեղ դասերի թիւը աւելի է։ Բաց թողած դասերի թիւը այս տարի քիչ աւելի է՝ քան անցեալ տարի. պատճառը գլխաւորապէս հիւանդութիւնն է եղել։ Տարւայ ընթացքում ուսուցիչներից մի քանիսը ունեցել են մի

քանի առարկաներից աւելորդ դասեր, որ աւանդել են ձրի (Ադամալեան, Բուշմանեան, Մէժլումեան)։ Աւելի պարապած դասերի թիւը այս տարի հասնում է 145 և զպրոցից դուրս 36, անհամեմատ աւելի, քան թէ անցեալ տարի։ Եթէ % հաշւելու լինենք, կը տեսնենք, որ այս տարի բաց թողած դասերի թիւը կազմում է 2,5% (187), անցեալ տարի 2,7% (182), որ համեմատաբար փոքր թիւ է։

Դասերն ուսուցիչների մէջ [illegible]ւած էին հետևեալ կերպով.

Ուսուցիչների ազգանունները	Ինչ առարկաներ են ուսուցել	ՆԱԽԱԿ.		Դ… ԱՐԱՆՆԵՐ									Շաբաթ. դաս. թիւ	ՌՈՃԻԿ
		III ն.		I դա…		II դաս.		III դաս.		IV	V	VI		
		Հ.	Ջ.	Հ.		Հ.	Ջ.	Հ.	Ջ.	Հ.	Հ.	Հ.		
1. Տիգրան Ադամալեան (աւարտել է Պետեր. անտառ. ճեմ.)	Բնագիտ.					2	2	2	2	2				
	Ֆիզիկա											2		
	Քիմիա											2		
	Տիեզեր.											1	15	2550
2. Առաքել Բարայեան	Թւաբ.		4											
	Գրադարանապ.												4	420
3. Վահան Գաբրիեան (լսել է Մոսկ. համալս. պետ. համ. արև. բաժնում և արտասահման)	Հ. պատմ.									2	2	2		
	Ընդհ. պատմ.							2	2	2	2	2		
	Ռ. պատմ.										2	1		
	Եկ. պատմ.										1			
	Ռ. գրակ.											4	24	1680

Ուսուցիչների ազգանունները	Ինչ՞ առարկաներ են ուսուցել	ՆԱԽԱԿ. III ն. Հ.	ՆԱԽԱԿ. III ն. Ջ.	ԴԱՍԱՐԱՆՆԵՐ I դաս. Հ.	I դաս. Ջ.	II դաս. Հ.	II դաս. Ջ.	III դաս. Հ.	III դաս. Ջ.	IV Հ.	V Հ.	VI Հ.	Շաբաթ. դաս. թիւը	ՌՈՃԻԿ
4. Յովհաննէս Թաղէոսեան Գէորգ. ճեմ.	Հայոց լեզու							5	5		6	6	22	1200
	Քարտուղար													
5. Վարդան Մամաջանեան Ներս. դպր.	Ձայնագր.	2	2	2		2	2	2	2					
	Խմբ.												19	600
6. Գ. Մամիկոնեան Ելիս. գիմն. VII դ.	Ռ. լեզու			6										
	Աշխար.			2		3	3	2	2				24	1020
7. Յովհ. Մէժլումեան Բագ. ռէալ. դպր. VI դ. և արտաս. ուսեար. դպր.	Թուաբ.							3	3					
	Հանր.							2	2	2	2	2		
	Երկրաչափ.									2	2	2		
	Ֆիզիկա										2		24	1430
8. Ներսէս Յակոբեան	Հ. լեզու		8											
	Թուաբ.						4							
	Կրօն		2											
	Աշխ.												20	870
9. Արշ. Յովհաննիսեան Ներս. դպր.	Հ. լեզու			6									6	270

Ուսուցիչների ազգանունները	Ինչ՞ առարկաներ են ուսուցել	ՆԱԽԱԿ.			Ա Ր Ա Ն Ն Ե Ր							Շաբաթ. դաս. թիվը	Ռ Ո Ճ Ի Կ
		III դ.		I դ.		դաս.	III դաս.		IV	V	VI		
		Հ.	Ձ.	Հ.		Ձ.	Հ.	Ձ.	Հ.	Հ.	Հ.		
10. Ս. Շելկովնիկեան Մոսկ. համ. իր. բաժ.	Ռուս. լեզու					6	5	5	5	4		25	1500
11. Բ. Պալատա	Գերմ.				3	3	3	3	3	2	2	15	1012—5
12. Սմբատ Սմբատեան (Ներս. դպր.)	Հ. լեզու Կրօն Թուաբ.	8 2 4										14	610
13. Սարգիս Տէր-Գաբրիէլեան	Ռուս. ս. գ. Քրիստ. վ. Կրօն					 2	2	2	2	2 1	2	15	600
14. Ա. Տէր-Մարուքեան գիմնազ.	Ռ. լեզու Վերակ.	7	7									14	920
15. Գ. Տէր-Մինասեան գիմնազիա	Ռ. լեզու Ռ. աշխ.								3			9	720

Ուսուցիչների ազգանունները	Ինչ առարկաներ են ուսուցել	ՆԱԽԱԿ.		Դ		Ա Ր Ա Ն Ն Ե Ր						Շաբաթ. դաս. թիւ	ՌՌՃԻԿ
		III ն.		I դ.		դաս.	III դաս.		IV	V	VI		
		Հ.	Ձ.	Հ.		Ձ.	Հ.	Ձ.	Հ.	Հ.	Հ.		
16. Յ. Տէր-Միքայէլեան (խարկ. համալս.)	Բնախօս. Առողջապ.									2	2	4	280
17. Մ. Տէր-Սահակեան (Գէորգ. ճեմ.)	Թուաբ. Կրօն			4 2								12	530
18. Մ. Տէր-Սարգսեան (Ներս. դպր.)	Գծագր. Քարտ.			2								4	785
19. Պ. Քուշմանեան (Գէորգ. ճեմ.)	Հայոց լեզու				6	6			6			24	1200
		23	23	24	8	28	28	28	29	30	30		18597,05

ՄԱՆԿԱՎԱՐԺԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎՆԵՐ։

Մանկավարժական ժողովներ տարւայ ընթացքում եղել են 40. (անցեալ տարի 16)։ Ժողովների գլխաւոր զբաղմունքը եղել է։

Տարւայ սկզբում և մի քանի ժողովներ նւիրւել են վերաքննւողների փոխադրութեան, նորեկների ընդունելութեան, տարւայ վերջը նոյնպէս մի քանի ժողովների նիւթ է եղել աշակերտների փոխադրելու հարցը։

Ժողովի զբաղման առարկայ է դառել տարւայ սկզբում դասերի բաժանման խնդիրը։ Մանկ. ժողովը ցանկանալով հայոց, ռուսաց լեզուները պատշաճ բարձրութեան վրայ դնել, որոշեց այդ առարկաների դասերի թիւը աւելացնել բոլոր դասարաններում, կրճատելով միւս առարկաների դասերի թիւը, ինչպէս աշխարհագրութիւն, նոր հիմունքներով նա որոշեց գերմաներէնը սկսել II դասարանից, յատկացնելով նրան շաբաթական 3 դաս մինչև V-ը, իսկ V և VI-ում թողնել 2 դաս։ Աշխարհագրութեան դասերը դարձնել 2, Հ. աշխարհագրութիւնը 1 դ. և յանձնել այդ առարկայի աւանդելը ընդհ. աշխարհագրութիւն աւանդող ուսուցչին։ Աշխարհագրութեան դասերն սկսւում են իսկապէս III դ.-ից հայրենագիտութիւն անւան տակ։ I դասարանում անցնել Կովկասի աշխարհագրութիւնը աւելի լայն ծրագրով և ապա միւս երկիրները։ Բնագիտութիւնը սկսել 2 դասարանից, վերջացնել V-ում, նւիրելով նրան շաբաթը 2 դաս և 2 դաս առողջապահութիւն մտցընել VI-ում։ Այս տարի առաջին անգամ VI-ում մտցրուեց նաև ռուսաց գրականութիւնը, որև աւանդւել է ամբողջովին։ Գրաւոր աշխատանքները դրւել են աւելի կանոնաւոր հիմունքների վրայ, մտցրւել են պարտաւորեցուցիչ գրաւոր դասարանական աշխատանքներ։

Ծրագրների մշակման խնդիրը զբաղեցրել է Մանկավարժական ժողովի անդամներին բոլորից շատ։

Տարւայ ընթացքում ծրագրները մշակելու համար Մանկ. ժողովը ընտրել է յատուկ մասնաժողովներ, որոնք մշակելով իրանց ծրագիրները՝ ներկայացրել են մանկավարժական ժողովին, որը և կարևոր փոփոխութիւններ մտցնելուց յետոյ հաստատել է։ Մեր ծրագիրը հիմնական փոփոխութեան է ենթարկւել անցեալ տարւանից, բայց փոքրիշատէ մշակւած ծրագիր դպրոցը չունէր։ Այս տարւայ մշակածն էլ իհարկէ զերծ չէ թերութիւններից։ Ցանկանալով մասամբ այդ թերութիւնները լրացնել, մասամբ էլ հնարաւոր եղածին չափ մօտեցնել Կովկասում եղած բոլոր թեմական դպրոցների ծրագիրները, որպէս զի դիւրութիւն տրւի մի դպրոցում սովորող աշակերտներին փոխւել միւսը, Մանկ. ժողովը քանիցս անգամ դիմել է թէ ճեմարանին և թէ միւս թեմական դպրոցների վարչութիւններին, խնդրելով ուղարկել իրանց կազմած ծրագիրները, բայց և ոչ մէկից չի ստացել, բացի Ն. Նախիջևանի դպրոցից։ Մեր ծրագիրը մշակւած է անկախ միւս թեմականների ծրագրներից, նա մօտենում է րէալական գիմնազիաների ծրագրներին, այդ դիւրութիւն կըտայ մեր ընթա-

ցուտրաներին մանել Ռուսաստանի բարձրագոյն դըպրոցները։ Վերջերս միայն ստացուեց Ներս. դպրոցի վարչութիւնից մի գրութիւն, որտեղ յայտնւում էր, որ Ներս. դպրոցը ևս պատրաստում է ծրագրի մի նախագիծ, որը քննութեան պիտի առնուի յունիս ամսին Թեմական դպրոցի գումարուելիք համագումարին։

Մանկավարժական խորհրդի առանձին ուշադրութեան առարկայ է եղել նաև մեր աշակերտների նիւթական անմխիթար կացութիւնը։ Այդ նպատակով Մանկ. խորհրդի անդամների նախաձեռնութեամբ մշակուել է «Հայրիկեան» անունով ընկերութեան ծրագրի մի նախագիծ, որը իշխանութեան կողմից հաստատուելուց յետոյ կսկսի իր գործունէութիւնը։ Բացի այդ Մանկավարժական խորհուրդը իր տրամադրութեան տակ եղած գումարներից բաժին է հանել իրան դիմող չքաւոր աշակերտներին, տալով նրանց ամսական և միանուագ նպաստներ, հագուստ և դասական պիտոյքներ։ Նպաստել է նաև աշակերտների կողմից սարքած ներկայացման նոյն նպատակի համար, թողնելով այդ գումարի գործադրութիւնը աշակերտներին։

Մանկ. խորհրդի պարապմունքների առարկայ են եղել նաև մի շարք այլ խնդիրներ, ինչպէս.—

Հանդէսների կազմելը, դիսցիպլինային վերաբերեալ զանազան խնդիրներ, աշակերտների գրադարանից օգտուելու հարցը և այլն. դրա համար ուսուցիչները կազմել են դասարանական առանձին ցուցակներ, որոնցից և օգտուել են աշակերտները։ Աւելի

կանոնաւոր տանելու համար ընթերցանութիւնը, առաջարկուել է դաստիարակներին ունենալ առանձին կոլլեկտիւ ընթերցանութիւններ դասերից դուրս. այդ տեսակ ընթերցանութիւններ ունեցել են Պ.պ. Մէժլումեան և Քուշմանեան։

1907-908 Թ.

	Մուտքի տեսակներ	Նախահաշիւ ր.	կ.	Իսկական ր.	կ.	Տարբերութիւն ր.	կ.	Ինչ ժամանակի ընթացքում Ամիսներ	ր.	կ.
1	Մնացորդ առ 1 Սեպտեմ.	1443	71	1443	71	—	—	Մնացել .	1443	70
2	Կոնսիստորիայից . . .	4000	—	5480	95	+1480	95	Սեպտեմբերին	2128	41
3	Մամակաճառութիւնից .	5500	—	5021	92	—478	08	Հոկտ. և Նոյեմ.	5833	84
4	Սրբատեղերից . . .	150	—	30	—	—120	—	Դեկտեմբերին	1862	25
5	Թոշակներից	3000	—	2924	—	—76	—	Յունուարին	4308	10
6	Տ. Աֆրիկեանի նպաստ.	1000	—	1000	—	—	—	Փետրուարին	1812	26
7	Անշարժ կայքերից . .	1398	—	459	33	—938	67	Մարտին . .	1781	55
8	Նպաստներ	150	—	—	—	—	—	Ապրիլին . .	1575	71
9	0/0 0/0 Թայիրեանի կտակի	4800	—	5731	33	+931	33	Մայիսին . .	3800	05
10	Հրատ. Ընկ. գրքերից .	500	—	379	67	—120	33	Յունիսին .	—	—
13	Ներքին փոխառութիւն	—	—	7200*	—	—7200	—			
14	Նոյնպէս	—	—	—	—	—	—			
15	Պատահական նպաստներ	—	—	90	30	—90	30			
16	Կառավ. գրաւած գում.	—	—	—	—	—	—			
17	Վառելիքից	—	—	—	—	—	—			
18	Գանձապ. վերց. պարտք	—	—	—	—	—	—			
		30281	71	31622	21	—	—		31622	21

*) ԾԱՆՕԹ. Փոխառութիւնը 7200 ր. առաջ է եկել հետևեալ հանգամանքներից,— ա) նախահաշուի մէջ չէր նախատեսնուած դպրոցի նորոգութեան ծախսը 1824 ր., բ) հին հոգաբարձութեան հաշուին վճարած է ուսուցիչների ռոճիկ և տան յետ գնելու լրացուցիչ վճարը ընդամէնը 3053 ր. 51 կ., որպիսի գումարից դուրս գալով հին հոգաբարձութիւնից ստացած պատրաստի դրամը 1102 ր. 98 կ., աւելորդ ծախսել է 1950 ր. 53 կ., բացի դրանից ունենք պատրաստի մամ ոչ պակաս 1500 ր. արժողութ., ընդամէնը նախատեսնուած աւելորդ ծախք 5274 ր. 53 կ.

1907-908 թ.

	Ելքի տեսակներ	Նախահաշւով		Իսկական		Տարբերութիւն		Ինչ ժամանակի ընթացքում		
		Ր.	Կ.	Ր.	Կ.	Ր.	Կ.	Ամիսներ	Ր.	Կ.
1	Տեաչի և ուսուցչաց ռոճ.	18324	60	18549	40	+224	80	Սեպտեմբերին	2415	87
2	Ծառաներին	720	—	644	80	—75	20	Հոկտ. և Նոյեմ.	6711	91
3	Տների վարձ	830	—	780	—	—50	—	Դեկտեմբերին	1953	46
4	Պարբեր. հրատար. և այլն	380	—	422	38	+42	38	Յունուարին .	2451	44
5	Դպրոցի նորոգութեան .	1000	—	1750*	67	+750	67	Փետրուարին	2553	72
6	Վառելիքի	270	—	304	15	+34	15	Մարտին . .	1795	49
7	Ֆիզիք. կաբինետի . .	400	—	421	28	+21	28	Ապրիլին . .	2674	68
8	Ուսումն. պիտույք. և կայք	150	—	273	18	+123	18	Մայիսին . .	3881	77
9	Գաւառական հոգաբարձ.	—	—	—	—	—	—	Յունիսին .		—
10	Ղարաք. գ. և Երևանի գիմ.	2000	—	1501	20	—498	80	Յուլիսին . .	2063	88
11	Բժշկի ծախս	80		80	—	—		Օգոստոսին .	3916	47
12	Պատահական ծախսեր	200		136	58	—63	42	Մնացեալ .	1203	52
13	Արամեկեկեանի հոգեհ. .	50		50		—				
14	[illegible]	116	12	56	53	—59	89			
17	Մամի վճարած . . .	3700	—	2863	71	—836	29			
18	Անսպասելի ծախսեր .	200	—	393	35	+193	35			
19	Ջրաղացի նորոգութեան	100	—		—	—				
20	Իրաւաբանի ծախք . .	—	—	—	—	—				
21	Կենսաթոշակ Պալեանի .	—	—	—	—	—				
22	Պարապ Մելիք-Ադամալ.			—		—				
23	Կալուծոց գործակ. ռոճ.	390	—	300	—	—90				
24	Նախկ. տար. պարտք վճ.	—	—	—	—	—				
25	Դպրոցապատ. տ. գր. ադ.	—	—	—	—	—				
26	Պատրաստի դրամարկղ.	—	—	1203	52					
		30154	20	31622	21	—	—		31622	21

*) Դպրանոցի նորոգութեան ծախքի աւելորդը գործադրուած է ներկայ սեպհական շինութեան վրայ, որովհետև Այգիեանի և Վարդանեանի տների անձկութեան պատճառով անհնար եղաւ եղած դասարաններում թէ՛ հին աշակերտներին տեղաւորել և թէ՛ 200 նոր ընդունուածներին բաւականութիւն տալ, ուստի հարկ եղաւ փոխադրել դպրանոցի ներկայ սեպհական շինութիւնը՝ կատարելապէս նորոգելով այն, մանաւանդ, որ այդ շինութիւնը առանց այն էլ որոշուած էր վերանորոգել վարձով տալու համար։

Հերթապահ Հոգաբարձու Յ. Օհանեանց

Անդամք
Կարապետ Կամսարական
Ս. Մելիքեանց
Յովսէփ Աւդուբեանց
Գ. Ամիրեանց

ՀՀ Ազգային գրադարան
NL0226185

51. 311